

ప్రధాని మీరట్ పర్యటన - ముఖ్యాంశాలు (Exam Focus)

1. ఢిల్లీ-మీరట్ 'నమో భారత్' కారిడార్ పూర్తి (Inauguration of Full Corridor)

- **ప్రాజెక్ట్ పేరు:** ఢిల్లీ-ఘజియాబాద్-మీరట్ రీజినల్ రాపిడ్ ట్రాన్సిట్ సిస్టమ్ (RRTS).
- **ముఖ్య పరిణామం:** 82 కి.మీ పొడవైన సంపూర్ణ కారిడార్‌ను ప్రధాని జాతికి అంకితం చేశారు.
- **నమో భారత్ రైలు:** ఇది భారతదేశపు మొట్టమొదటి సెమీ హై-స్పీడ్ రీజినల్ రైలు. దీని గరిష్ట వేగం 160 km/h (డిజైన్ స్పీడ్ 180 km/h).
- **ప్రయాణ సమయం:** ఢిల్లీ నుండి మీరట్ మధ్య ప్రయాణ సమయాన్ని 55 నిమిషాలకు తగ్గిస్తుంది.

2. మీరట్ మెట్రో (Meerut Metro) - ప్రత్యేకతలు

- **రికార్డు:** ఇది భారతదేశంలోనే అత్యంత వేగవంతమైన మెట్రో (Fastest Metro in India). దీని గరిష్ట వేగం 120 km/h.
- **ప్రత్యేకత:** ఒకే పట్టణంపై (Tracks) మరియు ఒకే స్టేషన్ల నుండి అటు 'నమో భారత్' (RRTS), ఇటు 'మీరట్ మెట్రో' నడవడం ప్రపంచంలోనే అరుదైన మరియు భారతదేశంలో మొట్టమొదటి ప్రయోగం.
- **పరిధి:** మీరట్ సౌత్ నుండి మోదీపురం వరకు 21 కి.మీ మేర ఈ సేవలు అందుబాటులోకి వచ్చాయి.

3. ఇండియా-AI ఇంపాక్ట్ సమ్మిట్ 2026 (Global AI Summit)

- **సందర్భం:** భారతదేశంలో జరిగిన ప్రపంచంలోనే అతిపెద్ద AI సదస్సు (India-AI Impact Summit 2026) గురించి ప్రధాని ప్రస్తావించారు.

- **వేదిక:** ఈ సదస్సు న్యూఢిల్లీలోని **భారత్ మండపంలో** ఫిబ్రవరి 16-21 తేదీల్లో నిర్వహించబడింది.
- **థీమ్:** 'AI for All' (అందరి కోసం AI). ఇది గ్లోబల్ సౌత్ దేశాల్లో నిర్వహించిన మొదటి అతిపెద్ద AI సదస్సు.

4. MSME మరియు గ్లోబల్ అగ్రిమెంట్స్

- **ఆర్థిక వృద్ధి:** కేంద్ర ప్రభుత్వం కుదుర్చుకున్న అంతర్జాతీయ ఒప్పందాల వల్ల ఉత్తరప్రదేశ్ లోని, ముఖ్యంగా మీరట్ లోని **MSME (Micro, Small and Medium Enterprises)** రంగానికి కొత్త ఊపు లభిస్తుందని ప్రధాని పేర్కొన్నారు.
- **UP ఆర్థిక లక్ష్యం:** ఉత్తరప్రదేశ్ రాష్ట్రాన్ని దేశంలోనే అతిపెద్ద ఆర్థిక వ్యవస్థగా (Biggest Economy) తీర్చిదిద్దడమే **డబుల్ ఇంజిన్ సర్కార్** లక్ష్యమని స్పష్టం చేశారు.

5. మౌలిక సదుపాయాల విప్లవం (Infrastructure Development)

- **కనెక్టివిటీ:** "ఉత్తరప్రదేశ్ అభివృద్ధి చెందితేనే భారత్ అభివృద్ధి చెందుతుంది" అనే నినాదంతో మౌలిక సదుపాయాల కల్పనకు ప్రాధాన్యత ఇస్తున్నట్లు వివరించారు.
- **నైపుణ్యం:** ఈ ప్రాజెక్టుల వల్ల స్థానిక రైతులు, కళాకారులు (Artisans) మరియు కార్మికులకు ఉపాధి అవకాశాలు పెరుగుతాయని ప్రధాని ఆశాభావం వ్యక్తం చేశారు.

ప్రధాని మీరట్ పర్యటన 2026: చారిత్రాత్మక రవాణా మరియు ఆర్థిక సంస్కరణల విశ్లేషణ

1. రవాణా రంగంలో విప్లవం: 'నమో భారత్' మరియు మీరట్ మెట్రో

- **ఏకీకృత వ్యవస్థ (Integrated System):** భారతదేశంలోనే మొదటిసారిగా **RRTS (నమో భారత్)** మరియు **మెట్రో రైలు** ఒకే ప్లేషన్ మరియు ఒకే ట్రాక్ పై నడిచే సరికొత్త సాంకేతికతను ప్రధాని ప్రారంభించారు.
- **కారిడార్ వివరాలు:** ఢిల్లీ-మీరట్ మధ్య నిర్మించిన ఈ కారిడార్ ద్వారా ఎన్.సి.ఆర్ (NCR) ప్రాంతంలో ప్రయాణం సులభతరం అవుతుంది.
- **మెట్రో నెట్ వర్క్ వృద్ధి:** 2014లో కేవలం 5 నగరాల్లో ఉన్న మెట్రో సేవలు, ప్రస్తుతం 25 కంటే ఎక్కువ నగరాలకు విస్తరించాయి. దీనితో భారత్ ప్రపంచంలో 3వ అతిపెద్ద మెట్రో నెట్ వర్క్ గా అవతరించింది.

2. మహిళా సాధికారత (Nari-Shakti)

- **నిర్వహణ:** ఈ ప్రాజెక్టులో అత్యధిక శాతం రైలు ఆపరేటర్లు మరియు ప్లేషన్ కంట్రోల్ సిబ్బంది **మహిళలే** ఉండటం గమనార్హం. ఇది రవాణా రంగంలో పెరుగుతున్న మహిళల భాగస్వామ్యానికి నిదర్శనం.

3. ఆర్థిక సంస్కరణలు మరియు ఎగుమతుల ప్రోత్సాహం

- **MSME రంగం:** ఈ ఏడాది కేంద్ర బడ్జెట్‌లో MSMEల కోసం ₹10,000 కోట్ల ప్రత్యేక నిధిని కేటాయించారు.
- **ఎగుమతుల సరళీకరణ:** గతంలో కొరియర్ ద్వారా వస్తువులను పంపేందుకు ఉన్న ₹10 లక్షల పరిమితిని పూర్తిగా తొలగించారు. దీనివల్ల మీరట్‌లోని చిన్న పారిశ్రామికవేత్తలు నేరుగా అంతర్జాతీయ మార్కెట్‌లకు (US, Europe) తమ ఉత్పత్తులను ఆన్‌లైన్ ద్వారా విక్రయించవచ్చు.
- **మహాత్మా గాంధీ గ్రామ స్వరాజ్ యోజన:** చేనేత కార్మికులు గ్లోబల్ మార్కెట్‌ను చేరుకోవడానికి ఈ పథకం దోహదపడుతుంది.

4. వ్యవసాయ రంగం మరియు రైతు సంక్షేమ పథకాలు

- **భారత రత్న గౌరవం:** మాజీ ప్రధాని, రైతు నాయకుడు చౌదరి చరణ్ సింగ్ గారికి 'భారత రత్న' ప్రకటించడాన్ని ప్రధాని ప్రత్యేకంగా ప్రస్తావించారు.
- **PM-కిసాన్ నిధి:** ఉత్తరప్రదేశ్ రైతుల సంక్షేమం కోసం ఇప్పటివరకు ₹95,000 కోట్లను నేరుగా వారి ఖాతాల్లోకి జమ చేసినట్లు వెల్లడించారు.

5. ఉత్తరప్రదేశ్ - నూతన మాన్యుఫ్యాక్చరింగ్ హబ్

- **పారిశ్రామిక వృద్ధి:** రాష్ట్రంలో మొట్టమొదటి సెమీకండక్టర్ ఫ్యాక్టరీకి పునాది పడింది.
- **డిఫెన్స్ & టెక్నాలజీ:** యూపీ ప్రస్తుతం బ్రహ్మాండ క్షిపణుల తయారీ మరియు మొబైల్ తయారీలో దేశంలోనే కీలక కేంద్రంగా మారింది.
- **నినాదం:** "వికసిత ఉత్తరప్రదేశ్ - వికసిత భారత్" (A Developed UP is essential for a Developed India).

పోటీ పరీక్షల దృక్పథంలో క్వీక్ రివ్యూ (Quick Facts):

- **భారతదేశపు మొదటి RRTS కారిడార్:** ఢిల్లీ-ఘజియాబాద్-మీరట్.
- **ప్రపంచంలో భారత మెట్రో నెట్‌వర్క్ ర్యాంకు:** 3వ స్థానం.
- **MSME స్పెషల్ ఫండ్:** ₹10,000 కోట్లు.
- **ఎగుమతి పరిమితి మార్పు:** ₹10 లక్షల పరిమితి తొలగింపు.

భారత్ - బ్రెజిల్ మధ్య పోస్టల్ రంగంలో చారిత్రాత్మక అవగాహన ఒప్పందం (MoU)

భారత్ పర్యటనకు విచ్చేసిన బ్రెజిల్ అధ్యక్షుడు లూయిజ్ ఇనాసియో లాలా డా సిల్వా సమక్షంలో, భారత్ మరియు బ్రెజిల్ దేశాలు పోస్టల్ రంగంలో పరస్పర సహకారం కోసం ఒక ముఖ్యమైన అవగాహన ఒప్పందం (MoU) కుదుర్చుకున్నాయి.

1. ఒప్పంద ప్రధాన ఉద్దేశం

- పోస్టల్ సర్వీసులు, డిజిటల్ పరివర్తన (Digital Transformation), మరియు సమ్మిళిత సేవల్లో ద్వైపాక్షిక సహకారాన్ని బలోపేతం చేయడం.

- వ్యూహాత్మక భాగస్వామ్యం మరియు విజ్ఞాన మార్పిడి కోసం ఒక సమగ్ర ఫ్రేమ్వర్క్‌ను ఏర్పాటు చేయడం.

2. కీలక భాగస్వాములు

- **భారత ప్రభుత్వం:** శ్రీ జ్యోతిరాదిత్య ఎం. సింధియా (కేంద్ర సమాచార శాఖ మంత్రి).
- **బ్రెజిల్ ప్రభుత్వం:** హెచ్.ఇ. మిస్టర్ ఫ్రెడెరికో డి సిక్వెరా ఫిల్జో (బ్రెజిల్ సమాచార శాఖ మంత్రి).

3. సహకార రంగాలు (Key Areas of Cooperation)

- **డిజిటల్ పైనాన్షియల్ సర్వీసెస్:** ఇ-కామర్స్ లాజిస్టిక్స్ మరియు పోస్టల్ పైనాన్షియల్ సర్వీసెస్లో సాంకేతిక సహకారం.
- **యునివర్సల్ సర్వీస్:** తపాలా సేవలు అందరికీ సమానంగా అందేలా విధానాల మార్పిడి.
- **సామర్థ్య పెంపుదల:** అధికారులకు శిక్షణ మరియు సాంకేతిక నైపుణ్యాల మార్పిడి.
- **గ్లోబల్ ఫోరమ్స్:** యూనివర్సల్ పోస్టల్ యూనియన్ (UPU) వంటి అంతర్జాతీయ వేదికలపై సమన్వయం.
- **సాత్-సాత్ కోఆపరేషన్:** గ్లోబల్ సాత్ దేశాల మధ్య ఆర్థిక వృద్ధి మరియు సమ్మిళిత అభివృద్ధిని ప్రోత్సహించడం.

4. ప్రాధాన్యత మరియు కాలపరిమితి

- **కాలపరిమితి:** ఈ ఒప్పందం ప్రాథమికంగా 5 ఏళ్ల పాటు అమలులో ఉంటుంది (తర్వాత ఆటోమేటిక్ రిన్యూవల్ సౌకర్యం ఉంది).
- **భారత్ పాత్ర:** డిజిటల్ సేవలు, ఇ-కామర్స్ మరియు చివరి మైలు వరకు (Last-mile) పౌర సేవలను అందించడంలో భారత్ తన అనుభవాన్ని బ్రెజిల్‌తో పంచుకుంటుంది.

పోటీ పరీక్షల దృక్పథంలో ముఖ్యాంశాలు (Quick Exam Facts):

- ఇటీవల భారత్ ఏ దేశంతో పోస్టల్ ఒప్పందం చేసుకుంది? - బ్రెజిల్.
- బ్రెజిల్ ప్రస్తుత అధ్యక్షుడు ఎవరు? - లూయిజ్ ఇనాసియో లూలా డా సిల్వా.
- కేంద్ర సమాచార శాఖ మంత్రి ఎవరు? - జ్యోతిరాదిత్య ఎం. సింధియా.
- UPU అంటే ఏమిటి? - Universal Postal Union (ప్రపంచ పోస్టల్ నియంత్రణ సంస్థ).

నోట్: గ్లోబల్ సౌత్ (Global South) దేశాల మధ్య వ్యూహాత్మక భాగస్వామ్యం బలోపేతం కావడంలో ఈ ఒప్పందం అత్యంత కీలకం.

కర్వార్ నావికా స్థావరంలో 'ప్రాజెక్ట్ సీబర్డ్' (Project Seabird) ఫేజ్ IIA ప్రారంభం

ఫిబ్రవరి 21, 2026న కర్ణాటకలోని కర్వార్ (Karwar) నావికా స్థావరంలో ఇండియన్ నేవీకి చెందిన సీనియర్ సైలర్లు మరియు డిఫెన్స్ సివిలియన్ల కోసం నిర్మించిన నివాస సముదాయాలను వెస్ట్రన్ నేవల్ కమాండ్ చీఫ్ వైస్ అడ్మిరల్ కృష్ణ స్వామినాథన్ ప్రారంభించారు.

1. ప్రాజెక్ట్ సీబర్డ్ (Project Seabird) - ముఖ్యాంశాలు

- స్థావరం: నావల్ బే, కర్వార్ (కర్ణాటక).
- దశ: ఇది ప్రాజెక్ట్ సీబర్డ్ లోని Phase IIA లో భాగం.
- నిర్మాణం: ఈ నివాస గృహాలను హైదరాబాద్ కు చెందిన M/s NCC Ltd. నిర్మించింది.
- వ్యాప్తి: ఈ ప్రాజెక్ట్ లో భాగంగా నావల్ ఎయిర్ స్టేషన్, నావల్ డాక్యార్డ్, నాలుగు కవర్డ్ డ్రై బెర్త్లు (Covered Dry Berths) మరియు లాజిస్టిక్స్ సౌకర్యాలు అభివృద్ధి చేస్తున్నారు.

2. పర్యావరణం మరియు స్వయం సమృద్ధి (Sustainability & Self-Reliance)

- **IGBC గోల్డ్ రేటింగ్:** ఈ ప్రాజెక్ట్ పూర్తయ్యాక ఇండియన్ గ్రీన్ బిల్డింగ్ కౌన్సిల్ (IGBC) నుండి 'గోల్డ్ రేటింగ్' పొందుతుంది. ఇది పర్యావరణహిత ప్రమాణాలకు (MoEF&CC norms) అనుగుణంగా నిర్మించబడింది.
- **ఆత్మనిర్భర భారత్:** ఈ ప్రాజెక్టులో ఉపయోగించిన మెటీరియల్ మరియు పరికరాలలో 90% కంటే ఎక్కువ దేశీయంగా సేకరించినవే. ఇది రక్షణ రంగంలో స్వయం సమృద్ధికి నిదర్శనం.

3. వ్యూహాత్మక ప్రాధాన్యత

- **సామర్థ్యం:** ఈ ప్రాజెక్ట్ పూర్తయితే కార్వార్ బేలో పెద్ద సంఖ్యలో యుద్ధనౌకలు మరియు సబ్ మెరైన్లను (జలాంతర్గాములు) నిలిపే సామర్థ్యం లభిస్తుంది.
- **సిబ్బంది:** ఇక్కడ సుమారు 10,000 మంది సైనిక మరియు సివిలియన్ సిబ్బంది తమ కుటుంబాలతో నివసించే అవకాశం ఉంటుంది. దీనివల్ల స్థానిక ఆర్థిక వ్యవస్థ మరియు పర్యాటక రంగం మెరుగుపడుతుంది.

పోటీ పరీక్షల దృక్పథంలో ముఖ్యాంశాలు (Quick Exam Facts):

- ప్రాజెక్ట్ సీబర్డ్ ఏ రక్షణ దళానికి సంబంధించింది? - ఇండియన్ నేవీ (భారత నౌకాదళం).
- ఆసియాలోనే అతిపెద్ద నావికా స్థావరంగా అభివృద్ధి చెందుతున్న ప్రాంతం ఏది? - కార్వార్ (కర్ణాటక).
- ప్రాజెక్ట్ సీబర్డ్ ఫేజ్ IIA నివాస సముదాయాలను ఎవరు ప్రారంభించారు? - వైస్ అడ్మిరల్ కృష్ణ స్వామినాథన్.
- ఈ ప్రాజెక్ట్ ఏ పర్యావరణ రేటింగ్ను లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది? - IGBC గోల్డ్ రేటింగ్.

నోట్: హిందూ మహాసముద్ర ప్రాంతంలో భారత నౌకాదళ పట్టును పెంచడంలో 'ప్రాజెక్ట్ సీబర్డ్' అత్యంత కీలకమైన వ్యూహాత్మక ప్రాజెక్ట్.

SANVAD 2026: పరిశోధన రంగంలో కాబోయే నాయకులకు ఐసిఎంఆర్ (ICMR) దిశానిర్దేశం

భారత వైద్య పరిశోధనా మండలి (ICMR), కేంద్ర ఆరోగ్య మరియు కుటుంబ సంక్షేమ మంత్రిత్వ శాఖ సంయుక్తంగా SANVAD 2026 (Scholars' Assembly for Next-gen Ventures to Advance their Development) సదస్సును నిర్వహించాయి. ఫిబ్రవరి 19 నుండి 21 వరకు న్యూఢిల్లీలోని నేషనల్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ మలేరియా రీసెర్చ్ (NIMR) వేదికగా ఈ కార్యక్రమం జరిగింది.

1. SANVAD అంటే ఏమిటి? (Concept & Vision)

- **లక్ష్యం:** పీహెచ్డీ (Ph.D.) స్కాలర్ల పరిశోధనా నాణ్యతను పెంచడం, వారిలో నాయకత్వ లక్షణాలను పెంపొందించడం మరియు నూతన ఆవిష్కరణల (Innovations) వైపు మళ్లించడం.
- **స్వరూపం:** ఇది ఒక వార్షిక కార్యక్రమం. ప్రతి సంవత్సరం ఒక ICMR సంస్థ ఈ సదస్సుకు ఆతిథ్యం ఇస్తుంది.
- **తదుపరి వేదిక:** 2026 ఎడిషన్ ఢిల్లీలో జరగగా, SANVAD 2027 సదస్సుకు హైదరాబాద్లోని నేషనల్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ న్యూట్రీషన్ (NIN) ఆతిథ్యం ఇవ్వనుంది.

2. సదస్సు ముఖ్యాంశాలు (Key Highlights)

- **పరిశోధన - సమాజం:** పరిశోధనలు కేవలం ప్రయోగశాలలకే పరిమితం కాకుండా, సమాజ అవసరాలకు మరియు అట్టడుగు స్థాయి ఆవిష్కరణలకు (Grassroots Innovations) ఉపయోగపడాలని నిపుణులు సూచించారు.
- **హెల్త్ కమ్యూనికేషన్:** శాస్త్రీయ పరిశోధనలు కేవలం పత్రాల ప్రచురణతో ముగిసిపోకూడదని, అవి ప్రభుత్వ విధానాలను (Policy) ప్రభావితం చేసేలా ఉండాలని చర్చించారు.
- **టాన్ హాల్ సెషన్:** ICMR డైరెక్టర్ జనరల్ **డాక్టర్ రాజీవ్ బాల్**, యువ పరిశోధకులతో ముఖాముఖి చర్చించారు. కేవలం 'టిక్-బాక్స్ రీసెర్చ్' (పేరు కోసం చేసే పరిశోధన) కాకుండా, అర్థవంతమైన పరిశోధనలు చేయాలని ఆయన పిలుపునిచ్చారు.

3. యువ పరిశోధకులకు శిక్షణ (Skill Development)

- **కెరీర్ పాత్ వేస్:** పీహెచ్డీ తర్వాత అకాడెమిక్, ఇండస్ట్రీ మరియు పాలసీ రంగాలలో ఉండే అవకాశాలపై అవగాహన కల్పించారు.
- **సాంకేతిక నైపుణ్యం:** సిఫ్మాటిక్ రివ్యూస్, ఎవిడెన్స్ సింథసిస్ మరియు జాతీయ పరిశోధన వనరుల (NAMS, ONOS, INFLIBNET) వినియోగంపై శిక్షణ ఇచ్చారు.
- **మైండ్ స్టార్మ్ (Mindstorm):** విద్యార్థుల కోసం రీసెర్చ్ క్వీజ్ మరియు పోస్టర్ ప్రెజెంటేషన్ పోటీలు నిర్వహించారు.

పోటీ పరీక్షల దృక్పథంలో ముఖ్యాంశాలు (Quick Exam Facts):

- SANVAD 2026 ఎక్కడ జరిగింది? - న్యూఢిల్లీ (ICMR-NIMR).
- SANVAD 2027 ఎక్కడ జరగనుంది? - హైదరాబాద్ (ICMR-NIN).
- ICMR ప్రస్తుత డైరెక్టర్ జనరల్ ఎవరు? - డాక్టర్ రాజీవ్ బాల్.
- SANVAD ప్రధాన ఉద్దేశ్యం? - నెక్స్ట్ జనరేషన్ రీసెర్చ్ లీడర్లను తయారు చేయడం.
- NIMR అంటే ఏమిటి? - National Institute of Malaria Research.

భారతదేశాన్ని గ్లోబల్ రీసెర్చ్ హబ్ గా మార్చడానికి మరియు వైద్య రంగంలో అధునాతన ఆవిష్కరణలను ప్రోత్సహించడానికి 'సంవాద్' (SANVAD) ఒక గొప్ప వేదికగా నిలుస్తోంది.

భారత తదుపరి హరిత విప్లవం: ఆర్టిఫిషియల్ ఇంటెలిజెన్స్ (AI) దిశగా అడుగులు

ముంబైలో జరిగిన AI4Agri 2026 సదస్సులో కేంద్ర సైన్స్ & టెక్నాలజీ మంత్రి **డాక్టర్ జితేంద్ర సింగ్** ప్రసంగిస్తూ, భారతదేశ వ్యవసాయ రంగంలో రాబోయే విప్లవం AI ద్వారానే సాధ్యమవుతుందని స్పష్టం చేశారు.

1. అగ్రి-AI యొక్క ఆర్థిక ప్రాధాన్యత

- **వాల్యూ అన్-లాక్:** వ్యవసాయంలో AIని సమర్థవంతంగా వాడటం ద్వారా రైతులకు ఏటా సుమారు ₹70,000 కోట్ల అదనపు విలువను చేకూర్చవచ్చు.
- **ఖర్చు తగ్గింపు:** మెరుగైన ఉత్పాదకత, చీడపీడల అంచనా మరియు మార్కెట్ లింకేజీల ద్వారా ప్రతి రైతు ఏడాదికి కనీసం ₹5,000 వరకు ఆదా చేయవచ్చు.

2. కీలక సాంకేతిక ఆవిష్కరణలు

- **Agri Param (అగ్రి పరామ్):** ఇది 'భారత్-జెన్' (BharatGen) రూపొందించిన వ్యవసాయ రంగానికి చెందిన ప్రత్యేక Large Language Model (LLM).
 - ఇది 22 భారతీయ భాషలలో రైతులకు సలహాలు (Advisory) అందిస్తుంది.
- **Bharat-VISTAAR (భారత్-విస్తార్):** కేంద్ర బడ్జెట్ 2026-27లో ప్రతిపాదించిన బహుభాషా AI సాధనం. ఇది అగ్రి-స్టాక్ (AgriStack) పోర్టల్ మరియు ICAR పద్ధతులను అనుసంధానిస్తుంది.
- **India AI Open Stack:** దేశవ్యాప్తంగా అభివృద్ధి చేసే AI పరిష్కారాలను ఒకే జాతీయ ఫ్రేమ్వర్క్ లోకి తీసుకువచ్చే ఓపెన్ ప్లాట్ఫారమ్.

3. జాతీయ మౌలిక సదుపాయాలు

- **National Agri-AI Research Network:** DST, ICAR, ICRISAT మరియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల భాగస్వామ్యంతో దీనిని ఏర్పాటు చేయనున్నారు.
- **Agri Data Commons:** రాష్ట్ర స్టాయి డిజిటల్ డేటాను (ఉదా: మహారాష్ట్రలోని MahaAgriX) ఒక జాతీయ స్టాయి డేటా ఫెడరేషన్ గా మార్చడం దీని లక్ష్యం.
- **క్లైమేట్ ఇంటెలిజెన్స్:** భూవిజ్ఞాన శాస్త్రం మరియు AIని అనుసంధానించి రైతులకు వాతావరణ హెచ్చరికలను ముందే అందించడం (Early Warning Systems).

4. రాష్ట్ర స్టాయి నమూనాలు

- **మహారాష్ట్ర మోడల్:** మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వం అమలు చేస్తున్న **₹500 కోట్ల 'మహా అగ్రి-AI పాలసీ 2025-29**ని ఒక ఆదర్శవంతమైన నమూనాగా మంత్రి పేర్కొన్నారు. దీనిని దేశవ్యాప్తంగా విస్తరించే అవకాశం ఉంది.

పోటీ పరీక్షల దృక్పథంలో ముఖ్యాంశాలు (Quick Exam Facts):

- AI4Agri 2026 సదస్సు ఎక్కడ జరిగింది? - ముంబై.
- వ్యవసాయం కోసం రూపొందించిన భారతీయ భాషా మోడల్ ఏది? - Agri Param.
- బడ్జెట్ 2026-27లో ప్రతిపాదించిన AI టూల్ పేరు? - Bharat-VISTAAR.
- ఇండియా AI మిషన్ బడ్జెట్ ఎంత? - ₹10,372 కోట్లు.
- AI ద్వారా రైతులకు చేకూరే వార్షిక అదనపు విలువ? - ₹70,000 కోట్లు.

“బధనా హై తో యహా జుడ్నా హై” (Badhna Hai Toh Yahan Judna Hai): దేశవ్యాప్త డిజిటల్ స్కిల్లింగ్ ప్రచారం ప్రారంభం

భారతదేశాన్ని 'గ్లోబల్ స్కిల్ క్యాపిటల్'గా మార్చే లక్ష్యంతో, కేంద్ర నైపుణ్యాభివృద్ధి మరియు వ్యవస్థాపకత శాఖ మంత్రి శ్రీ జయంత్ చౌదరి ఒక నూతన అవగాహన ప్రచారాన్ని ప్రారంభించారు. "ఇండియా AI ఇంపాక్ట్ సమ్మిట్ 2026" వేదికగా ఈ కార్యక్రమం రూపుదిద్దుకుంది.

1. ప్రచార ముఖ్య ఉద్దేశం

- **డిజిటల్ స్కిల్లింగ్:** కృత్రిమ మేధ (AI) మరియు ఆటోమేషన్ యుగంలో పౌరులు తమ నైపుణ్యాలను మెరుగుపరుచుకోవడానికి (Upskill/Reskill) ప్రోత్సహించడం.
- **బ్రాండ్ అంబాసిడర్:** ఈ ప్రచారం కోసం లెజెండరీ నటుడు **అమితాబ్ బచ్చన్** భాగస్వామ్యం తీసుకున్నారు. ఆయన ద్వారా దేశవ్యాప్తంగా అవగాహన కల్పించనున్నారు.
- **నినాదం:** "అభివృద్ధి చెందాలంటే ఇక్కడ చేరండి" (బడనా హై తో యహా జుడ్నా హై).

2. సికీల్ ఇండియా డిజిటల్ హబ్ (SIDH) - ప్రత్యేకతలు

- **ఏకీకృత ప్లాట్‌ఫారమ్:** ఇది నైపుణ్యాభివృద్ధి, ఉపాధి మరియు నిరంతర అభ్యాసం (Lifelong Learning) కోసం రూపొందించిన సమగ్ర డిజిటల్ వేదిక.
- **ప్రస్తుత గణాంకాలు:** ఇప్పటివరకు **1.5 కోట్ల మందికి పైగా** అభ్యర్థులు ఈ ప్లాట్‌ఫారమ్‌లో రిజిస్టర్ అయ్యారు.
- **సాంకేతికత:** ఇది 'మొబైల్-ఫస్ట్' మరియు **AI-ఎనేబుల్డ్** ప్లాట్‌ఫారమ్.
- **భాషా ప్రాధాన్యత:** అభ్యర్థులకు సౌలభ్యం కోసం **21కి పైగా భారతీయ భాషలలో** అందుబాటులో ఉంది.

3. SIDH ప్రధాన ఫీచర్లు (Key Features)

- **డిజిటల్ CV:** QR-కోడ్ ఆధారిత వ్యక్తిగతీకరించిన డిజిటల్ సివీలను విద్యార్థులు పొందవచ్చు.
- **ధృవీకరణ:** ఆధార్ ఆధారిత eKYC మరియు డిజిటల్ సర్టిఫికేట్ల సదుపాయం.
- **పరిశ్రమ ఆధారిత కోర్సులు:** పరిశ్రమ అవసరాలకు అనుగుణంగా ఫ్యూచర్-రెడీ కోర్సులను అందిస్తుంది.
- **అవకాశాలు:** విద్యార్థులు, గ్రాడ్యుయేట్లు, ఉద్యోగులు మరియు ఔత్సాహిక పారిశ్రామికవేత్తల (Entrepreneurs) కోసం ప్రత్యేక విభాగాలు ఉన్నాయి.

4. వ్యూహాత్మక ప్రాధాన్యత

- **డిజిటల్ పబ్లిక్ ఇన్‌ఫ్రాస్ట్రక్చర్ (DPI):** ఇండియా స్టాక్ (India Stack) తరహాలోనే, SIDH దేశ ఆర్థిక అవకాశాలను పెంచే ప్రధాన ఇంజిన్‌గా మంత్రి అభివర్ణించారు.
- **వికసిత భారత్:** 2047 నాటికి అభివృద్ధి చెందిన భారత్‌ను నిర్మించడంలో నైపుణ్యం కలిగిన యువశక్తి కీలకమని ప్రభుత్వం భావిస్తోంది.

పోటీ పరీక్షల దృక్పథంలో ముఖ్యాంశాలు (Quick Exam Facts):

- "బడనా హై తో యహా జుడ్నా హై" ప్రచారం దేనికి సంబంధించింది? - డిజిటల్ నైపుణ్యాభివృద్ధి (SIDH ప్రచారం).
- SIDH అంటే ఏమిటి? - Skill India Digital Hub.
- ఈ ప్రచారంలో ఏ ప్రముఖ నటుడు భాగస్వామిగా ఉన్నారు? - అమితాబ్ బచ్చన్.
- SIDH ఎన్ని భాషలలో అందుబాటులో ఉంది? - 21 కంటే ఎక్కువ భాషలు.
- కేంద్ర నైపుణ్యాభివృద్ధి శాఖ మంత్రి (I/C) ఎవరు? - జయంత్ చౌదరి.

30వ దివ్య కళా మేళా (Divya Kala Mela) - డెహ్రాడూన్: దివ్యాంగుల ఆర్థిక సాధికారతకు వేదిక

ఉత్తరాఖండ్ రాజధాని డెహ్రాడూన్ లోని రేంజర్ గ్రౌండ్స్లో 30వ దివ్య కళా మేళాను ఆ రాష్ట్ర గవర్నర్ లెఫ్టినెంట్ జనరల్ గుర్మీత్ సింగ్ ప్రారంభించారు. భారతదేశాన్ని ప్రపంచంలోనే మూడవ అతిపెద్ద ఆర్థిక వ్యవస్థగా మార్చడంలో దివ్యాంగుల పాత్రను ఈ మేళా ప్రతిబింబిస్తుందని ఆయన పేర్కొన్నారు.

1. దివ్య కళా మేళా ముఖ్యాంశాలు

- **నిర్వహణ:** కేంద్ర సామాజిక న్యాయం మరియు సాధికారత మంత్రిత్వ శాఖ ఆధ్వర్యంలోని దివ్యాంగుల సాధికారత విభాగం (DEPwD).
- **పాల్గొన్నవారు:** 16 రాష్ట్రాలు మరియు కేంద్రపాలిత ప్రాంతాలకు చెందిన సుమారు 100 మందికి పైగా దివ్యాంగులైన కళాకారులు, పారిశ్రామికవేత్తలు సుమారు 90 స్టాళ్లను ఏర్పాటు చేశారు.
- **ఉత్పత్తులు:** చేతివృత్తుల వస్తువులు, చేనేత ఉత్పత్తులు, ఎంబ్రాయిడరీ, హెమామ్ డెకర్, ఆర్గానిక్ ఆహార పదార్థాలు మరియు ఆభరణాలు ఇక్కడ ప్రధాన ఆకర్షణ.
- **లక్ష్యం:** దివ్యాంగులైన పారిశ్రామికవేత్తలను మార్కెట్, పైనాన్స్ మరియు ఉపాధి అవకాశాలతో అనుసంధానించడం.

2. ఆర్థిక సాయం మరియు ఉపాధి గణాంకాలు

- **వ్యాపార టర్నోవర్:** ఇప్పటివరకు దేశవ్యాప్తంగా నిర్వహించిన 29 మేళాల ద్వారా సుమారు ₹23 కోట్ల వ్యాపారం జరిగింది.
- **రుణాల మంజూరు:** దివ్యాంగులైన పారిశ్రామికవేత్తలను ప్రోత్సహించడానికి ప్రభుత్వం ₹20 కోట్లకు పైగా రుణాలను మంజూరు చేసింది.
- **ఉపాధి మేళా:** ఈ సీరీస్ ద్వారా ఇప్పటివరకు 3,131 మంది అభ్యర్థులు పాల్గొనగా, 1,007 మంది పార్ట్‌టైమ్ అయ్యారు. డెహ్రాడూన్లో ఫిబ్రవరి 26, 2026న ప్రత్యేక జాబ్ షెయిర్ నిర్వహించనున్నారు.

3. ప్రభుత్వ సంక్షేమ పథకాలు & కేటాయింపులు

- **బడ్జెట్ కేటాయింపు:** కృత్రిమ అవయవాల తయారీ సంస్థ (ALIMCO) ద్వారా సహాయక పరికరాల కొనుగోలు మరియు ఫిట్టింగ్ కోసం ప్రస్తుత బడ్జెట్లో ₹375 కోట్లు కేటాయించినట్లు కేంద్ర మంత్రి బి.ఎల్. వర్మ తెలిపారు.
- **చట్టపరమైన రక్షణ:** Rights of Persons with Disabilities Act, 2016 ద్వారా దివ్యాంగుల హక్కులను కాపాడటమే కాకుండా వారిని ప్రధాన స్రవంతిలోకి తీసుకురావడానికి కృషి జరుగుతోంది.

4. సాంకేతికత మరియు సాధికారత

- **ఔక్నాలజీ పాత్ర:** దివ్యాంగులకు నూతన అవకాశాలను కల్పించడంలో ఆర్టిఫిషియల్ ఇంటెలిజెన్స్ (AI) మరియు ఆధునిక సాంకేతికత కీలకమైన 'వంతెన'గా పనిచేస్తాయని గవర్నర్ అభిప్రాయపడ్డారు.
- **దివ్య కళా శక్తి:** మార్చి 1, 2026న దివ్యాంగ కళాకారుల ప్రతిభను చాటిచెప్పేందుకు "దివ్య కళా శక్తి" అనే భారీ సాంస్కృతిక కార్యక్రమాన్ని నిర్వహించనున్నారు.

పోటీ పరీక్షల దృక్పథంలో ముఖ్యాంశాలు (Quick Exam Facts):

- 30వ దివ్య కళా మేళా ఎక్కడ జరిగింది? - డెహ్రాడూన్ (ఉత్తరాఖండ్).
- ALIMCO దేనికి సంబంధించింది? - కృత్రిమ అవయవాల తయారీ (Artificial Limbs Manufacturing Corporation of India).
- RPwD చట్టం ఎప్పుడు అమలులోకి వచ్చింది? - 2016 (ఇది 1995 చట్టం స్థానంలో వచ్చింది).
- దివ్య కళా మేళా ఉద్దేశ్యం? - దివ్యాంగులైన కళాకారుల ఉత్పత్తులకు జాతీయ స్థాయిలో మార్కెట్ కల్పించడం.

దివ్యాంగుల ప్రతిభను గుర్తించి, వారిని 'ఆత్మనిర్భర్ భారత్'లో భాగస్వాములను చేయడమే ఈ మేళా యొక్క అంతిమ లక్ష్యం.

భారత క్రీడా రంగంలో నూతన శకం: 2030 కామన్వెల్త్ గేమ్స్ ఆతిథ్యం మరియు 'ఫిట్ ఇండియా' ఉద్యమం

భారతదేశం క్రీడారంగంలో గ్లోబల్ పవర్ హౌస్ గా ఎదుగుతున్న క్రమంలో, కీలక పరిణామాలు చోటుచేసుకున్నాయి. 20 ఏళ్ల సుదీర్ఘ విరామం తర్వాత 2030 కామన్వెల్త్ గేమ్స్ (CWG) నిర్వహణ హక్కులను భారత్ దక్కించుకోవడంపై అద్దెట్లు హర్షం వ్యక్తం చేశారు.

1. 2030 కామన్వెల్త్ గేమ్స్ (CWG) - ముఖ్యాంశాలు

- **వేదిక:** 2030 కామన్వెల్త్ క్రీడలకు గుజరాత్ ఆతిథ్యం ఇవ్వనుంది.
- **ప్రాముఖ్యత:** 2010 ఢిల్లీ క్రీడల తర్వాత, 20 ఏళ్లకు భారత్ మళ్లీ ఈ మెగా ఈవెంట్ ను నిర్వహిస్తోంది.

- **లక్ష్యం:** ఇది 2036 ఒలింపిక్ క్రీడల ఆతిథ్యం కోసం భారత్ చేస్తున్న ప్రయత్నాలకు ఒక రిహార్సల్ గా మరియు ఉత్తేజకరంగా పనిచేస్తుంది.
- **క్రీడాంశాలు:** గతంలో తొలగించిన షాటింగ్, హాకీ వంటి క్రీడలు 2030 ఎడిషన్ లో తిరిగి చేరే అవకాశం ఉందని అధైట్లు ఆశాభావం వ్యక్తం చేశారు.

2. 62వ 'ఫిట్ ఇండియా సండేస్ ఆన్ సైకిల్' (Fit India Sundays on Cycle)

- **నిర్వహణ:** కేంద్ర యువజన వ్యవహారాలు మరియు క్రీడల మంత్రిత్వ శాఖ (MYAS).
- **భాగస్వామ్యం:** ఈ దఫా సైక్లింగ్ డ్రైవ్ ను ESIC (Employees' State Insurance Corporation) తో కలిసి నిర్వహించారు.
- **ప్రత్యేకత:** ESIC తన 75 ఏళ్ల సేవలను పూర్తి చేసుకున్న సందర్భంగా ఈ సహకారం కుదిరింది.
- **విస్తృతి:** దేశవ్యాప్తంగా 1000కి పైగా ప్రాంతాల్లో ఏకకాలంలో ఈ సైక్లింగ్ కార్యక్రమం జరిగింది.
- **ప్రముఖుల పాల్గొనడం:** ఒలింపిక్ హాకీ ప్లేయర్ రూపిందర్ పాల్ సింగ్, బాక్సర్ రోహిత్ టోకాస్ ఇందులో పాల్గొని ప్రజలను ఉత్తేజపరిచారు.

3. ఫిట్ ఇండియా ఉద్యమం - ఒక 'జన ఆందోళన'

- **ప్రారంభం:** డిసెంబర్ 2024లో కేంద్ర మంత్రి డాక్టర్ మన్సుఖ్ మాండవీయ ఈ సైక్లింగ్ చొరవను ప్రారంభించారు.
- **గణాంకాలు:** ఇప్పటివరకు ఈ ఉద్యమంలో 25 లక్షల మందికి పైగా పౌరులు పాల్గొన్నారు.
- **ఉద్దేశ్యం:** ఫిట్ నెస్, పర్యావరణ స్పృహ మరియు సుస్థిర రవాణా (Sustainable Mobility) ను ప్రోత్సహించడం. "రోజుకు కనీసం 30-60 నిమిషాలు శారీరక శ్రమ" అనే నినాదాన్ని ప్రజల్లోకి తీసుకెళ్లడం.

4. సంస్థాగత మద్దతు

ఈ సైక్లింగ్ డ్రైవ్ లో కింది సంస్థలు భాగస్వాములుగా ఉన్నాయి:

- సైక్లింగ్ ఫెడరేషన్ ఆఫ్ ఇండియా (CFI)
- యోగాసన భారత్
- రాహ్ గిరి ఫౌండేషన్
- ఖేలో ఇండియా (NCOEs, KICs)

పోటీ పరీక్షల దృక్పథంలో ముఖ్యాంశాలు (Quick Exam Facts):

- 2030 కామన్వెల్త్ గేమ్స్ నిర్వహించనున్న దేశం? - భారతదేశం (గుజరాత్).
- భారత్ ఏ సంవత్సరం ఒలింపిక్ ఆతిథ్యం కోసం పోటీ పడుతోంది? - 2036.
- ఇటీవల 75 ఏళ్ల సేవలను పూర్తి చేసుకున్న సంస్థ? - ESIC.
- 'ఫిట్ ఇండియా సండేస్ ఆన్ సైకిల్' ఎప్పుడు ప్రారంభమైంది? - డిసెంబర్ 2024.
- కేంద్ర యువజన వ్యవహారాలు మరియు క్రీడల శాఖ మంత్రి ఎవరు? - డాక్టర్ మన్సుఖ్ మాండవీయ.